

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Redazione ed amministrazione
Piazza Adamich.

Előfizetési ár — Associazione:
Egy évre Per 1 anno 6.— frt
Félévre » 6 mesi 3.— »
Negyedévre » 3 » 1.50 »
2 órára » 2 » 1.— »
Külföldre 1 évre . Per l'estero 8.— »

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyilvántartások:
Elvételnek árszabály szerint a kiadó
hivatalban, (Piazza Adamich).

Továbbá és kizárólag:
Goldberger A. V. hirdetői irodá-
ban Budapest, Váci-utca, Oppel-
B-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si as-
sumono nell'ufficio di spedizione in Fiume
Piazza Adamich.

1889 Junius 16

Megjelenik minden vasárnap

16 Giugno 1889

Fölvívás előfizetésre!

A f. évi július hó 1-én lapunk
8-ik évfolyamának második negyedé-
be lép. — Fölvívjuk t. előfizetőinket
az előfizetések szíves megújítására.

Előfizetési díj a hátralevő 9 óra 4 frt 50 kr.
Félévre 3 " — "
" " negyedévre 1 " 50 "

Az előfizetési pénzek a Fiume
kiadóhivatalához Fiuméba külden-
dők.

A „Fiume” kiadóhivatala.

Fiume és a zóna-rendszer.

A hazai főbb kereskedelmi pia-
czok között Magyarország nagynevű
közlekedési minisztere által ér-
vényesített zóna-rendszer bizo-
nyára első sorban a magyar kikötő
városra fogja a legkedvezőbb be-
folyást gyakorolni. Fiume nemcsak
a turisztikus célokból utazó kö-
zönséget fogja szokatlan nagy szá-
mmal tengerpartvidéleinkre vonzani,
hanem a közönségnek ama részét
is, kiket a magyar tengeri keres-
kedelem ez ideig is érdekelt ugyan,
de kiknek határozott céljuk nem
levén, tartózkodtak a nagyobb ki-
adásokkal járó utazásokat megenni.

A hazai közönségnek ez a
része lesz majd, mely fölismerve a
tengeri kereskedelemben rejlt nem-
zeti kincsünket, lelkesen fogja hir-
detni mind ama tényezők megva-
lósításának szükségességét, melyek
nélkül a magyar közgazdaság tel-

jes érvényesülését nem remelhet-
jük.

E közönség fogja Fiuménak s
a magyar tengeri kereskedelemnek
gyakorlati értékét akként érvénye-
síteni, hogy a Fiumében szerzett
közvetlen tapasztalatok alapján rá-
mutathat az ország különböző kö-
reibe ama nagyfotosságú tényre,
mely és mely árukat, továbbá mely
országokba és külföldi piacokra
vihetünk ki Fiumén át s viszont,
a külföldi nevezetesebb termelési
és kereskedelmi pontokról, -Trieszt,
Hamburg s a többi kikötőváro-
sok elkerülésével mely árukat száll-
líthatunk az eddiginél nagyobb ol-
gónyalakkal Fiumén át, a hazai pia-
czokra.

És ha e cél, — mint abban
nem kételkedhetünk, — csakugyan
el lesz érve, meg is lesz adva az
első és nélkülözhetetlen alapfeltétele
a magyar tengeri kereskedelem fel-
virágzásának, s megszűnik ama na-
gyon sok tekintetben jogosult né-
zet, hogy Fiume csakis az átmeneti
áruforgalomnak helye, nem
pedig oly pontja az országnak,
melyben egészséges kereskedelmi
élet pezseg.

A magyar kikötő-város egész-
séges életének a mellett, hogy a
messze tengerek világgiazaival egye-
nes összeköttetésbe hozassák, van
még egy másik nem kevésbé, fontos
feltétele. A Fiuméhez köze-
lebb élő szigetek kikötői, a dalmát-
országi fontos kereskedelmi váro-
sok, Olaszország nevezetesebb ki-
kötőhelyei, Fiume elkerülésével a tá-
volabbi Triesztet táplálták keres-

kedelmükkel; mihelyt azonban a
Fiumét nagyobb számmal felkereső
hazai közönség — egy, esetleg a
zóna-rendszernek a tengeri vitel-
díjakban is érvényesítendő kedvező
folytatásában részesülhet, e vidé-
keken is olesobbán megszerezheti
mindama tapasztalatokat, melyek
a hazai áruknak elhelyezésére meg-
kivántatók, Fölkeresheti Zárást, Spa-
latót, Cattarót, Brindisit, Anconát,
Velencét, de sőt a görög tenger-
parti városokat is melyekkel ez ide-
ig vajmi csekély jelentőségű for-
galmi összeköttetésben vagyunk.

A zóna-rendszernek tehát Fiumé-
ban nagyfotosságú folytatása
lehetne; s ha figyelembe vesszük,
lehet a gróf Zichy Ágost fiúmei
kormányzó által inaugurált part-
hajózási vállalatok, ha nem is fé-
nyes, de kielégítő eredményt tün-
tetnek fel, ugy nem szenved két-
séget, hogy a parti hajók által az
eddig érintett kikötők mellett a
parthajózást távolabbi vidékekre is
kifejlesztetjük. E hajózási vona-
lak létesítésénél azonban első sor-
ban ismét ama tapasztalatokat tart-
juk szükségesnek, melyeket a ha-
zai közönség a fönt említett egyes
vidékeken utánjárással közvetlenül
megszerezheti.

E célok elérésére, már most
kellene gondoskodni arról, hogy a
m. kir. államvasutak vonalain a
Fiuméba és Fiuméből a tengeren
tovább utazó közönségnek a kikötő-
től kiinduló hajózási vonalakon
és különösen a föntebb említett dal-
máciai, olaszországi stb. városokba
kedvezményes és a magyar állam-

vasuti személyszállítási díjtételek-
kel arányban álló szállítási díjak
biztosítottassanak.

E tevek megvalósulása, habár
ma még pium desiderium, de el
fog jönni az ideje, midőn azok léte-
sítését a közönség hangosan kö-
vetelni fogja, kormányunk pedig
megvalósítani el nem mulasztja.

**Baross közlekedésiügyi mi-
niszter Fiumében.** Baross Gá-
bor közlekedési miniszter, ki Fiume
iránt mindenkor a legnagyobb ér-
deklődéssel viseltetett, s kinek nagy
érdemeit ma már a fiúmei közönség
is a legnagyobb mértékben méltá-
nyolja, valószínűleg a delegációk
megtartása után fog Fiuméba meg-
érkezni. Ugyanakkor városunk or-
szággyűlési képviselője, Csernatony
Lajos is felkiesi Fiuménkat.

A kereskedelmi és a földmívelési miniszteriumok új beosztása.

A kereskedelmiügyi miniszter és a föld-
mívelési miniszter tájékoztató rendelete;
az 1889. évi XVIII. t.-cikk értelmében
megállapított ügybeosztás tárgyában.

I.

Az 1889. évi XVII. t.-cikk a mi-
niszterium határozata értelmében 1889.
évi június hó 15-én életbe lépő, az
idezett törvény második és harmadik sza-
kaszában foglalt felhatalmazás alapján
a következő tájékoztató rendeletet adjuk
ki:

A „Fiume” tárczája

Amerikába.

(Vége).

Az angol vállalatok hajói közt legu-
jabban — mint tudjuk — a Cunard
Compagny két hajója, az „Etruria” és
„Umbria” tünt fel leginkább ugy mene-
tének gyorsasága, mint biztonsága, egyen-
letessége s mindenekeftett pedig a rajta
található kényelemmel fogva. E két hajó
ma körülbelül 6 nap s 2 1/2 óra alatt
teszi meg az utat Európa nyugoti s A-
merika keleti partjai között. Hossza mind-
eneknek a kormánykeréktől fogva az
előárboczig 550 láb, s az utasok sétál-
tatására fontartott szabad fedélzet oly
terjedelmű, hogy a ki létszer végigsé-
tál rajta, ezzel egy angol mérföld hoz-
szaságú utat tett meg E hajók ebédlő
nagy termében egyszerre 330 egyén fog-
lalhat az asztaloknál helyet, s mivel
gyakran az utasok száma kétszerre, ha
romszorta is túlhaladja e számot, tehát

naponta háromszor teritenek. A nagy e-
bédlő terem felső részében köröskörül
az u. n. zenekar-folyósó húzódik, ahon-
nan a már jóllakottak vagy még che-
zők szemlélhetik az ebéd idején alattuk
kifejlődő kellemes látványt.

E közös ebédlő terem két végében
vannak aztán elhelyezve egyfelől a pi-
pázó-, társalgó- és olvasótermek, más-
felől pedig a háló-kabinok, t. i. azon 6
láb hosszú, 8 láb széles s 8 láb magas
üregek, melyekben az egymás fölött el-
helyezett ágyak vannak, s melyek az
egyes kisebb családok számára mintegy
magán lakószobául szolgálnak. Több tag-
ból álló családok számára természetesen
vannak tágasabb helyiségek is, de a
melyekért aztán megfelelően magasabb
díjat is kell fizetni.

Maga az átkelés költsége is hat nap-
ra terjedő, rendkívül kintán s minden
igényt kielégítő élelmézzel együtt 12-
20 guineáig, vagyis körülbelül 130-220
fontig terjed, a szerint, amint kiki több
vagy kevesebb kényelmet kíván biztosí-
tani magának. E mellett azonban külön
szolgálatok igénybevétele esetére a ha-

jószemélyzet egyes tagjainak szokás
által megállapított külön borra való jár-
pl. 10 shilling, mintegy 5 frt az étel-
hordó- s ugyanennyi a szobatakarító sze-
mélyzetnek; 50 krtól 2 frt 50 krig a
fürdőtakarítónak, ugyanennyi a társalgó-
s pipázó-terem szolgáinak; 30—40 kr
a ruhatakarítónak s fedélzet-szolgák-
nak. A nők számára külön felszoigáló
nőszemélyzet is van, aki azonban min-
dezek szolgálatát sohase veszi igénybe,
nem is köteles a szokott borra való fi-
zetésére.

A fő utazási időszak Amerikából Eu-
rópa felé június hónapra esik, melynek
megfelel aztán a szeptemberi forgalom,
midőn az Európába jött amerikaiak visz-
zatérőben vannak. E két nagy forgalmi
időszak között e hajókon az elfoglal-
ható kényelmes helyek rendszeren annyira
igénybe vannak véve, hogy aki jó he-
lyet akar biztosítani magának, az már
jó előre kénytelen valamely hajózási ügy-
nökségnél a meghatározott hajóindulási
időre lefoglalni azt.

Ez időszakban az elsőrendű „first-
class”, vagyis az u. n. salon-utasok

száma rendszeren minden utnál meghalad-
ja a 600 at; de e főutazási időszakon
kívül eső hónapokon is felmegy átlag
200-ra a Salon-Passagerek száma.

Hogy ily nagyszámu utasok élel-
mezéséről mibe kerülhet gondoskodni,
az megítélhető abból, hogy egy-egy ilyen
átelési idő alatt elfogy egy-egy hajón:
20 mázsa hal, 11 m. friss marhahús, 4
m. ürü, 1 m. bány, 800 font borjú,
250 font sertés és 100 font szalámi. E-
zek mellett 12,000 tojás, 600 tyúk, 250
csirke, 96 kacs, 48 liba, 60 pulyka,
200 szárnyas vad s 200 galamb. De e
rendes élelmiszerek mellett egyszersmind
minden hajó bőven el van látva u. n.
conservált élelmiszerekkel is, hogy t. i.
valami szerencsétlenség esetén hosszabb
időzési kényzszerűség alatt se szenvedje-
nek az utasok éhséget.

Van egy ily hajón 12,000 drb lepe-
dő, asztal- és törülköző kendő, 50,000 drb
porcellán és üvegedény, s mindezek
mellett a mintegy 280-ra menő hajó-
tisztai személyzetnek saját felszerelése.

A hajószolgálatot eléggé feltüntetni azon-
tény, hogy csupán a hajógépek körül

K

ér-

erle-

uttra

néle-

nyár-

hen

göz-

s a-

gy e

nak:

10-20

10-20

10-20

10-20

10-20

10-20

10-20

10-20

10-20

10-20

10-20

10-20

10-20

10-20

10-20

10-20

10-20

Aelteste, erste und grösste

laja.

Az életbelépés időpontjától kezdve a közmunka- és közlekedési miniszter kereskedelemügyi miniszternek, — a földmivé- ipar- és kereskedelemügyi miniszter pedig földmivé- és közlekedési miniszternek nevezendő.

Ezen törvénycikk alapján a két miniszterium hatáskörébe kölcsönösen átadott, illetőleg átvett ügykörök következőleg állapítottak meg:

1. A közmunka- és közlekedési miniszterium ügyköréből a földmivé- és közlekedési miniszterium ügykörébe átadottak:

1. Az összes vízjogi ügyek, az alább tett kivételekkel.

2. Az összes vízszálozási és ármen- tesítési ügyek.

3. A medertisztítási, vontató utak és vízi építmények fenntartása (kivéve a köz- uti és vasuti építményeket.)

4. A hajózási akadályok elhárítására vonatkozó intézkedések, ideértve a téli menhelyek előállítását is.

5. A Ferencz-csatorna vízipépítési vagy vízjogi természetű ügyei.

6. A hajóalmi ügyek.

7. Az ezen ügykörben működő hivatalok és közegek, nevezetesen az összes folyammérnök hivatalok, kirendelt- ségek és miniszteri biztosok.

Azon hatáskör, mely a földmivé- és kereskedelemügyi minisztert a vízjogi törvény végrehajtása tekinté- ben eddig megillette, továbbra is a föld- mivé- és közlekedési miniszter hatáskörébe marad.

Ellenben a kereskedelmi miniszter hatáskörébe tartoznak, továbbra is a közmunka- és közlekedési miniszterium- ba eddig beosztva volt ügyek közül a következők:

a) Az összes folyó, csatorna és tó- hajózási, valamint a hajótársulati ügyek és a hajózási vonatkozó felügyelet, ide nem értve a nem hajózható folyókön gyakorlandó tufajozást.

b) Az alduai Vaskapu szabályozása és kezelése.

c) A fiumei kikötő összes építke- zései.

d) A Ferencz-csatorna részvenytársaság igazgatási, gazdasági és hajózási ügyei.

Fentebb jelzett ügyeknek a földmivé- és közlekedési miniszter hatáskörébe történt átadás folytán ezen és a kereskedelem- ügyi miniszteriumhoz ügyköreinek érintke- zése esetében a következő eljárás állapítottatik meg:

1. A közutakon és vasutakon terve- zett hidak, átvezetők, vagy egyéb víz- építmények engedélyezése az e részben fennálló szabályok értelmében ezentel is a kereskedelemügyi minisztert illeti.

Ha a hatósági rendelkezés alatt álló vízeken átvezető ily műtárgy létesítésére nézve előzetesen közigazgatási bejárás

tartatik, ehhez a földmivé- és közlekedési miniszter képviselője is meghívandó.

Ha a kereskedelemügyi miniszter által elrendelt közigazgatási bejárásnál, ille- tőleg helyi szemlénél a földmivé- és közlekedési miniszter képviselője részéről az illető vízi építményre nézve külön véle- mény adatnék be, vagy ha a törvényha- tóság első tisztviselője által az általa elrendelt bejárás eredménye felett hoz- zott határozat ellen ugyanazon képvil- selő részéről, kivél a határozat közlende- lés, felfolyamodás nyújtatnék be, ilyen- esetekben a kereskedelemügyi miniszter a földmivé- és közlekedési miniszterrel egyetértőleg határoz.

Már forgalomban levő közutakon és vasutakon szükséges és vízfolyási vi- szonyokat is érintő illető átalakítások vagy új építmények létesítésénél, a mennyi- ben azokra nézve is közigazgatási hely- színi bejárás lett elrendelve, a fentebbi eljárás követendő.

Midőn pedig a harmadik személyek által intézettek valamely, a kereskede- lemügyi miniszter rendelkezése, illetőleg felügyelete alatt álló, már létező vasuti vagy közúti műtárgy ellen ily panasz, végső fokban a kereskedelemügyi mi- niszter a földmivé- és közlekedési miniszterrel egyetértőleg határoz.

Kivételnek a községi közlekedés (vi- czinál) és a községi (körüli) közutakon létező műtárgyak ellen emelt ily panasz- szok, melyekben végső fokban a földmivé- és közlekedési miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg határoz.

2. A közutaknak és vasutaknak az ármentesítési költségekhez való hozzá- járulásuk kérdésébe a földmivé- és közle- kedési miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg határoz.

3. A kompok és révek felállításának engedélyezése a kereskedelemügyi mi- niszter hatáskörébe tartozik.

Az esekre nézve netűn tartandó hely- színi szemlékhez a földmivé- és közle- kedési miniszter szakközege szintén meghívandó.

4. Az ásvány- és gyógyforrásokra a vízjogi törvény 16. §-a szerint megállapítandó védterületek ügyében a földmivé- és közlekedési miniszter határoz és pedig oly esetekben, midőn vasuti vagy közúti ér- dekek érintetnek, a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg.

5. Az állampépítési hivatalok a föld- mivé- és közlekedési miniszterium hatáskörébe átadott vízi munkálatoknál, mint hatósági szakértők, az e részben fennálló szabályok értelmében ott, hol folyam- mérnöki hivatalok nincsenek, továbbra is igénybe vehetők.

Ily vízi munkálatok tervezésénél és felügyeleténél, valamint az árvédekezés- nél azonban csak a kereskedelemügyi miniszter rendelete alapján ves. nek részt.

6. A folyammérnöki hivatalok, a fel- merülő hajózási akadályok sürgős eltá- volítása esetében, a kereskedelemügyi miniszter, vagy a hajózási főfelügyelőség

alkalmazott gépészek, fűtők és szénhor- dók száma 120-ra megy; s az utazás alatt elfogy naponként 300—350 tonna kőszén, vagyis tehát 6000—7000 mázsa, úgy hogy midőn a hajó a megérkezési kikötő felé közeleg, akkorra már a hajó teste jóval magasabban kiáll a vízből, mint a megindulás idején volt az.

E hajókban t. i. nemcsak a hajó hajtásához szükséges gépek, hanem még másféle gépek is emésztek a kőszén-kész- letet. Egy gép t. i. a villamvilágítás- hoz szükséges villanyosság fejlesztésére szolgál; egy másik gép a jegyproducáló készüléket hajtja; a ki- és berakodásnál szükséges teherszállítást szintén gépe- vel végzik. S mindez adatból könnyen megérthető tehát, hogy egy ily hajónak egyszeri útutazási költsége körülbelül 11,000 font sterlingbe, vagy mintegy 120,000 frtba kerül, s minthogy az év- nek nagy részében nincs fedezve az út- utazók díjai által a hajók közlekedési költsége; ezért van, hogy a fűtazási saison idején aránylag oly magas utazási díjakat kénytelen a társulat köve- telni.

E nagy amerikai személyszállító ha- jók tulajdonképp tehát megannyi óriás uszó hoteleknek tekinthetők, melyek- nek a bennük található nagy kényelem mellett épp ezért aztán bizonyos árnyo- dalnak is vannak. T. i. habár a tulajdon- képp u. n. hazárdjátékok, mint Angliá- ban mindenütt, a hajókon is tiltva van- nak, de ezek helyét aztán nagyban pó- tolja az amerikaiak természetétől már mintegy elválaszthatlannak látszó fogad- ási-mania. A dohányzó- és társalgó-ter- mek rendesen tele vannak olyanokkal, kik, ha más tárgyat nem találnak, arra fogadnak egymás között, hogy a hajó hány mérföldet fog megtenni a követ- kező 24 óra alatt és hogy a kikötőbe érkezéskor a hajószemlére jövő vám- és egészségügyi tisztviselők melyik lábuk- kal fognak először a hajó fedélzetére lépni, s hogy minő nadrágot vagy minő kalapot fognak viselni, sőt még arra is nem ritkán fogadnak, hogy avok nevé- ben miféle keendőhetők fognak előfor- dulni.

részéről közvetlenül is igénybe vehetők, erről azonban a földmivé- és közlekedési miniszter is értesítendő.

Egyéb esetekben a folyammérnöki hivatalok a kereskedelemügyi miniszter ha- táskörebe tartozó munkálatoknál csak a földmivé- és közlekedési miniszter rendelete alap- ján alkalmazhatók.

LISZTFORGALMUNK.

A nyugot-eurpai kikötőkbe és Bra- ziliába az egyes hazai álmalmok részéről a f. évi május hóban a következő mennyi- ségű hazai liszt vitetett ki:

	m. mázsa
Első budapesti	14304.10
Pesti hengermalom	2503.—
Gizella	8076.20
Concordia	7651.60
Erzsébet	3348.—
Pannónia	9076.20
Molnárók és sütők	4222.—
Egyesült	6158.—
Viktória	4773.20
Lajza	2991.80
Haggenmacher	8856.20
Losonczy	857.20
István	2743.20
Temesvári	300.—
Szatmári	107.20
Fiumei	1769.50
Zágrábi	1531.50
Károlyvárosi	711.20
Aradi	2269.50
Ebenfurti	100.—
Belgrádi gőzmalom	1251.40
Bloch József	1930.40
Bloch Albert	203.20
Velencei	447.50
N. Kikindai	200.—
Lohmayer I. F.	1117.60
Bauer Lajos	101.60
Bauer Jakab és fiai	466.10
Sieprévid	612.—
Piek & Fischer	639.60
Szegedi	1574.80
Ruzsák	260.—

Összesen 91307 m. mázsa. E mennyiségből az egyes kikötők szerint esik: és pedig Glasgow 217,62 m. mázsa, Liverpool 19944 m. m., London 7314, Leith 12694, Hull 638, Antwerpen 300, Cette 220, Nantes 200, Bordeaux 300, Rouen 13051, Barzellona 625, Brazília 14258.

A Fiume és Velence közt közlekedő gőz- hajózási vállalat havi forgalma.

Fiuméből kivetetett: Tengeri 1,131.918 kg., cinquantin 60.726, keményfa 1.200, deszkák 6.680, puhafa 13.620, hajlított fabutor 2.941, ásványvíz 54.840, hal 820, hirdetmények 6, sör 18.140, tölgy- fakéreg-kivonat 2.149, utazók máh- hái 1.500, bor 29.112, búza 212.585, cellulose 1.530, keményítő 7.155, órák 29 1/2, aszalt szilva 10.009, liszt 200, szalma 1.013, árpa 20.210, seprő 600 kg.

Fiuméba behozott: Vasárú 420 kg., üres zsákok 10.859, üres bo- ros hordók 2,833, bór 2.381, be- sózott bórók 22.736, kávé 1.280, festő föld 1.100, gyékény 7.526, tőkehal 1.391, üres sörös hordók 2-816, fűzelék 950, kén 10.000, szappan 1.047, sajt 558, órák 2.780 kg.

CSARNOK

A Földteke vasúthálózata 1883—1887-ben.

1887. év végén a földteken ös- szesen 547,872 kilométer vasut volt forgalomban. Ezen hosszúság a föld egyenlítőjének, 40,070 ki-

lometernek majdnem tizennégysze- rese és a földnek a holdtól való középtávolságát (384,420 klm.) 163,452 kilométerrel mulja felül, tehát majdnem felényivel több.

Hogy kellőleg méltányolhassuk azt a kiterjedést, a mit a föld vasuti hálózata manapság elért, szük- séges visszaemlékeznünk arra a rü- vid időközre, a mi a vasutak ke- letkezése óta eltelt. Az első gőz- mozdonyos vasut — a 41 klm. hosszú stockton-darlingtoni vonal — 1825. szeptember 25-én nyílt meg. 1840. év végén az egész föld- dőn 8611 klm. vasut volt forga- lomban. Két évtizeddel később, 1860. év végén ez a hosszúság 107,935 és ismét két évtized mulva, 1480 év végén 367,015 klmterre rugott. A hálózat tehát 20 év a- latt, 1440—1860-ig, 99,264 klmter- rel és a másik 20 év alatt, 1860 —1880-ig, 259,080 klmterrel nö- vekedett. Az 1880—87-ig letelt 7 év alatt a hosszúság 180,857 klmterrel nagyobbodott, tehát a 7 év alatti szaporodás az 1860— 1880-ig terjedő két évtized emel- kedésének körülbelül 3/8 része. — A világ vasuti hálózata tehát most van igazán növekedőben.

1883—1337-igösszesen 104,662 klmterrel vagyis 22,6 százalékkal növekedett a vasuti hálózat. Az 5 földrész közül e növekedésben A- merika 64,917 klmterrel, tehát 28,8 százalékkal a legnagyobb részt vette. Az 1883. elején való kiter- jedést tekintve, a növekedés Ausz- tráliában volt a legnagyobb, tud- nilik 47,7 százalék (4937 klm.). A vasuti hálózatnak Amerikában való rendkívüli kiterjedése főleg az Egyesült-Államok építési tevé- kenységének köszönhető, a hol 48,854 klm. új vasut nyílt meg. Jelentékeny volt még a növekedés britt Északamerikában, az argen- tini köztársaságban, Mexikóban és Chileben.

Amerika mellett Európa 24,796 klmterrel vagyis 13,6 százalékkal járult a szaporodáshoz. Európa leg- több államában ki vannak építve az összekötő fővonalak, a legtöbb helyen csak a fontosabb vonalak közt levő területeknek a hálózatba való bevonásáról van szó. Az e czélra épített és építendő vasutak természetesen nem hosszúak. Min- dennek dacára az európai vasuti hálózat 1883—1887-ben aránylag jelentékenyen nagyobbodott. Leg- első az államok között Francia- ország, a melyeknek hálózata 4520 klmterrel vagyis 15,2 százalékkal növekedett; azután jön monar- chiánk 3834 klmterrel vagyis 18,6 százalékkal, valamint Németország 3792 km. = 10,6 százalékkal, O- roszország 3396 klmterrel, 13,5 százalékkal, Olaszország 2309 klm. = 24,4 százalékkal, Nagybrittánia és Írország 1445 klm. = 4,8 szá- zalékkal, Spanyolország 1058 klm. = 12,8 százalékkal.

Ásiában a jelentékeny növe- kedés (6015 klm = 36,1 száza- lék) a britt indiai vasuti hálózat további kiépítésének a következ- ménye, valamint a transkaspiai vas- ut építése is sokban hozzájárult

elhez. China a vasutgy terén nagyon hátra van maradva.

Afrikában szintén kevés terjeszkedés mutatkozik a francia Senegalban és a portugáliai részen. A földrészt legdélebbi részén, az angol fokgyarmatokon a hálózat 2495 klmrel nagyobbodott. Algier és Tunis vasuti hálózata 701 klm = 39.4 százalékkal gyarapodott. Az egyiptomi hálózat kiterjedése régebbi idő óta változatlan, azaz 1500 klmtr.

Ausztrália vasutai, mint már említettük — aránylag leginkább gyarapodtak. Az egyes gyarmatok közül Új-Dél-Wales mutatja a legnagyobb növekedést s aztán Queensland.

A mi az egyes országok vasutainak területükhöz való viszonyát illeti, első helyen a nagy népességű, virágzó iparu királyságok Belgium és Szászország állanak, 100 — 100 klm. területre az előbbiben 16.1, utóbbiban 15.2 klm. vasut esik. Ezután jön Nagybritánia 10 klmrel, Elsass-Lotharingia 9.9, Baden 9.4 klm. vasuttal 100 klmterre. A vasutak hosszúságának a népességgel való összehasonlítása természetesen a ritka népességű, nagy kiterjedésű országoknál kedvezőbb, mint a népesebbeknél. Az európai országok között e tekintetben a Svédország áll első helyen, a hol 10,000 lakosra 15.6 klm. vasut esik.

HIREK.

Szünidei gyermek-telep. Benkő Kálmán, helybeli m. áll. el. tanító a jelenévi iskolai vizsgálatok bevégezése után, az idén hat növendékét Baranyamegyének egyik kiesfekvésű helységébe, Denesházára viszi magával a szünidő tartamára. Nevezett üdülőhely tisztavízű kis eréktől és szép tölgyerdőktől koszorított vidéken van; legközelebbi vasutállomás: Szent-Lőrincz. E dícséretreméltó vállalkozást pedagógiai és egészségügyi tekintetben örömmel üdvözölhetik a szülők. Netán később is jelentkezni iskolás-gyermekek elhelyezéséről a nevezett tanító szívesen gondoskodni fog, megjegyezvén, hogy a teljes ellátás, reggelenként két órai tanítással, egy hónapra 20 frtba kerül.

Kirándulás. A helybeli magyar áll. elemi isk. két felsőbb osztálya s a polgári fiúiskola növendékei e hó 8-án Donáth Imre igazgató vezetése alatt, néhány hölgygel s a tantestület tagjaival kirándulást rendeztek Matugliába. Gróf Zichy Agost kormányzó szíves adománya lehetővé tette, hogy a növendékek vasuton mehettek ki s Abbaziából gőzhajó szállította őket haza. A majális, mely bátran fölért egy kis tanulmányuttal, Matuglie egyik gyönyörű pontján tartotta meg a vidám gyermekserget: ott lapdázta, botanizáltak egész a kifáradásig; délelben gazdagon terített asztal várt rájuk. Donáth igazgató szíveshöz szóló szavakban emlékezett meg arról a nagy nemzeti ünnepről, melyet az nap Magyarország áll. 6 Felsége királylyá koronáztatásának évfordulójáról; a vén osztrák Monte Maggiore alig győzte visszhangzani a lelkes kis magyar fiúk „Eljen”-eit.

A magy. kir. államvasutak bevétele. A m. kir. áll. vasutak a folyó évi júniushó 4-től júniushó 10-ig 126,707 utas és 155,260 tonna áru után 750,052

frtot vettek be. Az összes bevétel a f. évi januárhó 1-től június 10-ig 15,639,418 frt. vagyis 57,632 frttal több mint az előző év megfelelő időszakában.

Iparos kirándulás Párisba. A fővárosi Iparos-kör és az orsz. iparegyesület tagjaiból alakult bizottság legközelebb tartott ülésén konstatáltatván, hogy elegendő résztvevő jelentkezett, miszerint egy a különvonaton való utazás, mint a kiadott programnak összes részletei pontosan betarthatók legyenek: az indulást (június 29-e helyett) végleg július 2-ra tűzte ki és egyszerűsítve a jelentkezési határidőt június 20-ig meghosszabbította. A ponts menetrend a résztvevőknek a budapest-párisi menetérti jeggyel együtt legközelebb meg fog küldetni, mely utóbbinak előmutatása mellett egy a m. kir. államvasutak, mint a szab. osztrák-magyar államvasut összes állomásairól Budapestre és vissza 50% -kal mérsékelti jegyek kiadati. A résztvevői díj, mely magában foglalja a II. kocsiosztályon való utazást oda és vissza, az egy heti elszállásolást Párisban, valamint a rendezés közös költségeit, 103 frt. Jelentkezések az iparos-kör elnökségéhez (IV., Muzeumkörút 13. sz.) intézendők.

Osztrák-magyar kiállítás Teheránban. A Krüger-cég kiállítás fog rendezni osztrák-magyar ipartermékekből Teheránban, melyre eddigelő állítólag máris több mint ezer résztvevő jelentkezett. A kiállítás (homét?) szeptemberben nyílik meg.

Az olcsó utazás. Egy bécsi hírlap arról értesül, hogy a magyar zónatarifa érzékenyen sújtván a déli vasut budapest-fiumei vonalát, a déli vasut lényegesen redukálni fogja tarifáját ezen a vonalon. Ugyane lap szerint az osztrák-magyar államvasutársaság szintén foglalkozik a személytarifa kérdésével.

Közvetlen összeköttetés Budapest és Konstantinápoly közt. A m. kir. államvasutak igazgatósága több lapnak a Corr. de l'Est nyomán közölt ama híre ellenében, hogy a szerb kir. államvasut menetrendjét, ez évi június 1-én olyképen megváltoztatta, hogy a közvetlen összeköttetés Budapest és Konstantinápoly, illetve Szaloniki között megszünt, arról értesít, hogy a szerb kir. államvasut menetrendje ez évi június 1-én nem változott és ennél fogva az eddigi közvetlen összeköttetés Budapest és Konstantinápoly, illetve Szaloniki között tényleg továbbra is fennáll.

A párisi kiállítás magyar földmívelési osztályát e hó 7-én egész váratlanul meglátogatta Carnot köztársasági elnök. A magyar kiállítási bizottság néhány tagja ott volt véletlenül az osztályban, ezek fogadták a köztársaság elnökét. Hamarjában előkerítették egy kis virágbokrotát, egy csinos fiatal leányka adta azt át az elnöknek s átnyújtott egyszermind egy poharat, telve jóféle tokajival. Carnot elnöke azt mondta, hogy nem szokott inni semmit, de mikor azt hallotta, hogy tokaji van a pohárban, mosolyogva elvette és fenékiig ürítette. A jelen voltak erre „Eljen Carnot! Eljen Franciaország!” kiáltásban törtek ki. Az elnök aztán megnevezte az osztály nevezetességeit.

Möcs Zsigmond
felelős szerkesztő.

Az egyedüli szer láb izzadás és lábszag ellen
a Dr. Rose-féle Pedirín. Sikerbiztosították 3 nap alatt. Kellmes és ártalmatlan. 1 skatulya ára 1 frt. Poraktár: Török József gyógyszerháza Budapest, királyutca 12. Neruda Nándor hályvászótea GES. GESCHÜTZTE Thal-mayer & Saitz Nádor-utca és valamennyi gyógyszerész és gyógyszerkereskedésben.

„Adria” magyar tengeri hajózási részvénytársaság.

Anchor-Line

A f. é. július hó 15—25-ke körül indítjuk el Fiuméből Newyorkba

az „Alsatia” első osztályú gőzösünket.
(kapitány Viduans.)

Rakományok bejelenthető az Adria magy. tengeri hajózási részvény-társulatnál, egyéb felvilágosításokkal is szívesen szolgál.

Henderson Brothers.

PSEPHOFER J.

gyógyszertár

Bécs, Singerstrasse 15. sz.

„Zum goldenen Reichsapfel“

Vértisztító labdacso, ezöltt egyetemes labdacso neve alatt: ez utóbbi alig léték betegség melyben e labdacso csodás hatáskúat észerszeren be nem bizonyították volna. A legmakacsabb esetekben minden egyéb szer sikertelenül alkalmaztatott, ezen labdacso számtalanszor, s a legrövidebb idő alatt gyógyulást eredményeztek. 1 dohoz 15 labdacso 21 kr. 1 tekercs 6 dobozzal 1 frt. 5 kr. Bérmentés utánvétküldemény 1 frt. 10 kr.

A pénzüsszeg előleges beküldése mellett póstamentes át küldéssel kerül: 1 tekercs labdacso 1 frt 25 kr., 2 tekercs 2 frt 30 kr., 3 tekercs 3 frt 40 kr., 4 tekercs 4 frt 40 kr., 5 tekercs 5 frt 20 kr., 10 tekercs 9 frt 20 kr. Kevesebbet mint egy tekercset szétküldeni nem lehet.

Valódiának csak azok a labdacso tekinthetők, melyek utasítása J. Pserhofer neve aláásával van ellátva, s melyek a doboz fedelén ugyanazon nevévalárást hordják veres rásban.

Számtalan levél érkezett melyeknek írói hálat mondanak a labdacsoért, melyeknek a legkülönbözőbb és legsúlyosabb betegségekben egészségtük helyreállítását köszönik. A ki csak egyszer kísérletet tett velük, tovább ajánlja.

A köszönő erelekből néhányat ide írunk:

Schlierbach, február 17. 1888.
Tekintetes Ur! Alázzal alulírott az ön valóban hasznos és kitűnő tisztító labdacsoiból utah 4 tekercset átküldésért kéri. Teljes tisztelettel.
Neuwerker Ignaz, gyak. orvos.

Hrasche, Flödnig mellett, 1887. szept. 12.
Tekintetes Ur! Isten akarata volt, hogy labdacsoi kesembe kerültek s most ezek eredményéről írok: Beteg ágyamban meghaltam, egy hó munkámat nem tudtam többé végezni, s már bizonyosan meghaltam volna ha csodálatos labdacsoi engem nem mentettek volna. Isten adja mag érette eszer. Van bizalmam hogy labdacsoi egészen visszafojadják adni egészségemet, egy mint másokat is egészségesé tettek.
Kujice Theozia.

Wiener Neustadt 1887. decz. 9.
Tekintetes Ur! Hálas köszönetet mondok 60 éves némem nevében. Ez 5 évig idült gyomorhuruban és vízi betegségben szenvedtem. Elete kin volt reá nézve s már azt hitte hogy vége lesz. Veletlenül egy dobozt kapott az ön labdacsoiból s ezöből hasznos hasznátat után meggyógyult. Teljes tisztelettel.
Weinzeitz Josefa.

Mittermiersdorf Kirchdorf mellett, Felső Austria 1886 január 10.
Tekintetes Ur! Szíveskedjék postán egy

tekercset kitűnő vértisztító labdacsoiból küldeni. Mem tehetem, hogy önek e labdacso értékre nézre teljes elismerésemre nyilvánított s mindenütt a hol csak alkalmas. Lesz ezeket ajánlani fogom. Felhatalmazom, hogy e köszönetemet teljes színt használja assa. Teljes tisztelettel

Kasztner Theozia.
Gottschdorf-Kohlbach mellett, Osztr. Szilézia 1886 október 8.

Tekintetes Ur! Kérem szíveskedjék nekem egy 6 dobozból álló tekercset az ön egyetemes vértisztító labdacsoiból küldeni. Csak az ön csodálatos labda csainak köszönhetem, hogy gyomorhajtómól mely öt éven át kínozot, megszabadultam. Nem is fogna nálam ezek elfogyai és ezennel mély köszönetet mondok tekintetességének. Kiváló tisztelettel.
Zwischen Anna.

Rohrbach 1886. febr. 28.
Tekintetes Ur! Mult év november havában egy tekercs labdacso rendeltem meg Önnél. En úgy mint nom a legjobb sikert észleltük. Miniketten heves főtájásban és rossz székletben szenvedtünk, úgy hogy közöltünk a kétségbeeséshez. Habár csak 6 évesek vagyunk még. Es ime; az ön labdacsoi esodákat tetek és megszabadítottak a baj tól. Tisztelettel

List Antal.

Fagy-Balzsam Pserhofer J.-től 6-10 évesek óta elismerve mint a legbiztosabb szer bármiféle fagybak ellen valamint nagyon idült sebek stb. ellen is. 1 tégely 40 kr. Bérmentés küldéssel 65 kr.

Utifüedv katarhus, rekedtség, szárazhurut stb. ellen. 1 üveg 50 kr.

Vmerikai köszv. - kenőcs, legjobb szer köszvény és rheumaszerű bajok, tagszagadás és fúszagadás ellen. 1 frt. 20 kr.

Lábizzadás elleni por. Egy doboz 50 kr. Bérmentés küldéssel 75 kr.

Golyva - balzsam, biztos szer a golyványak ellen 1 üveg 40 kr. Bérmentés küldéssel 65 kr.

Élet-essencia (prágai cseppek) megromlott gyomor, rosz emésztés mindennemű altstbajok ellen kitűnő házászer 1 üvegese 20 kr.

Ezen itt megnevezett készítményeken kívül az osztrák lapokban kirdetett összes nel és külföldi gyögykülönlegességek raktárou tartatnak s a netalan készletben nem levő zikkereöl kívánatra pontosan és olcsón gondoskodva leend.
Postai szétküldések gyorsan foganatosítatnak a pénzüelőleges beküldése mellett vagy utánvetellel.
A pénz előleges beküldése lehelyesebben (postautalványnyal) a portó olcsobba tételét ezközi, mint utánvétellel.

Angol csodabalszam 12 üvegese 1 frt 20 kr.

Fiakerpor mint rekedtség, konoges ellen 1 doboz 35 kr. portom. küld. 50 kr.

Tanochininhajkenőcs hosszu évek óta legjobbnak ismert hajnövesztő szer elismerve orvosok által. Egy elegansan kiállított doboz 2 frt.

Egyetemes kenőcs Stempel tagott és szurt sebekre rosindulatu fekélyet és mindennemű daganatok ellen, idősak, feltöréses lábfekekelyek, körömméreg, sebek öngyógyulási és hasonló bajok ellen sok sorosan jónak bizonyult. Egy tégely 50 kr. Bérmentés küldéssel 75 kr.

Egyetemes tisztító-só Eutrich A. W. szer. Mindenféle megzavart emésztésnél, fejtájásnál szédülésnél, gyomorgöresnél, aranyeres bajban, dugulásban, Egy csomag 1 frt

Szem-essencia Romershausenól. 1 palack 2 frt 50 kr., fél palack 1 frt 50 kr.

Pénzkölcsön

közvetítették önálló, elfogadható társadalmi állásban levő egyének részére, u. m. iparosok, kereskedők, hivatalnokok, katonatisztek, magánzók, birtokosoknak stb., ugyszintén hölgyeknek is módhoz képest 100 frttól 2000 frtig, mint magán személyhitel, könnyű havi vagy három havi törlesztésre

6°-os kamat mellett

ingatlanok betáblázására

1000 frttól bármily összegig, tetszés szerinti amortizációra esetleg amortizáció nélkül, 4¹/₂ és 5°/₁₀-ra.

Converválások (átiratások) kölcsönügyletek, hitelműveletek előnyösen eszközöltetnek. Megbízások diskrétül és pontosan teljesítetnek. Bővebbet.

Steiner G. A. Budapest
Gróf Károly-utca 12.

Levélbeli megkeresésekhez 3 drb. válaszcjegyet csatolandó.

Lechner József

cs. k. udvari szállító és ő. cs. k. Fensége József főherceg udvari szállítója

BUDAPESTEN, váci utca 7. sz.
ajánlja 81 év óta fennálló

Óra-Raktárát

Óra-Raktárát

olesó árak és kezeség mellett.

Női remontoir-órák:

Nikel-órák frt. 13. — acél-órák frt. 18. —
Ezüst-órák frt. 16. — aranyórák kristály üveggel frt. 25. — aranyórák dupla fődéllal frt. 35. —

Férfi remontoir-órák:

Legköltségesebb nemű valódi svájci nikel-órák vasúti szolgálatban levőknek, gazdáknak, munkásoknak stb. 12. —
Acél-órák henger művel. 15. —
Ezüst-órák kristály-üveg és horgony-művel. 20. —
Ezüst-órák dupla fődéllal és horgony-művel. 24. —
Arany-órák kristály üveggel és horgony-művel. 40. —
Arany-órák dupla fődéllal és horgony-művel. 55. —
Szíves megbízások a vidékről utánvét mellett fogantossítottatnak.

Javítások kezeség mellett legjobban eszközöltetnek.

1885. évi
Az budapesti
országos általános kiállításán az első
díjjal kitüntetve.

PILÁT PÁL

hangszergyáros, Budapest, Kerepesi-ut 17.

ajánlja mindennemű vonós-, fuvó- és ütő-hangszereit, húzó- és száj-harmonikáit valamint ezek kellekeiből dúsan felszerelt raktárát. — Javítások elfogadotnak. — Használt hegedűk becséreltetnek. — Legújabbban megjelent képes úrjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

ALAPITTATOTT 1874.

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedése

József főherceg ő. cs. és k. fensége udvari szállítója
Budapest, Koronaherczeg-utca 18. sz.

A n. é. gazda- és kertészközönség figyelmébe ajánlja mindennemű

here-, fű-, takarmányrépa-, konyhakerti-, virág- és erdei magvakkal dúsan ellátott raktárát.

A cég mindama kiállításokon, melyeken részt vett, mindig az első díjjal lett kitüntetve.

A cég főúrjegyzéke, mely 164 oldalra terjed és a magúrjegyzékek közt a legnagyobb és legrészletesebb, kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

Február 1-től május 1-ig az üzleti helyiségek reggeli 7 órától éjféltől 2 óráig nyitvák és így minden rendelés megérkezése napján vétetik elintézés alá.

Kiadó alajdonos: MÓCS M

FAIRBANKS-MERLÉGEK

Az egész világon a legtokéletesebbneke ismerte mérleg-szerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks mérleget százados rendszertűk, rendkívül érzékenyek és tolosulylyal vannak ellátva.

Tartosság és könnyű kezelésüknek fova az összes világkiállításokon első díjat nyert legköltségesebb mérlegek.

A jutányos árakban — melyek súlyokkal számított tízodes mérleg-árainál nem magasabbak — a hitelesítés, csomagolás és vasútra való feladás költséggel befoglalotnak. Gazdasági szeker- és zsák-mérlegeink, valamint márhámérlegeink a legkedveltebb mérleg-szerkezetek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll.

Cim: Oszt.-magy. Fairbanks-társaság mérleg- és gépyára Jhen Block vezérigazgató.

BUDAPEST, Andrassy-ut 12.

Árjegyzékkel és felvilágosítással szolgál a központi iroda; Gyar: Ujpost — K. Megyer.

„ADRIA“

Magyar tengeri hajó- zasi részvénytársaság,

1889. Junius havában az alant felsorolt első osztályú gőzhajók (vagy más póthajók) fognak Fiume nyugot-európai és amerikai kikötők között közlekedni, hacsak rossz időjárás vagy előre nem látható körülmények a meneteket meg nem akadályoznak:

Gőzösök		1889 június	
Liverpool	Triest, Fiume	„Malta“ (Canard Line)	10—20
London	„Zaire“	„Zaire“	10—20
Hull, Newcastle o/T	„Como“	„Como“	10—20
Glasgow	„Szápary“	„Szápary“	15—25
Rouen	„Tibor“	„Tibor“	20—30
Glasgow	„Jókai“	„Jókai“	20—30
Rouen Leith	„B. Kemény“	„B. Kemény“	20—30
Rio de Janeiro, Santos	„Matkovics“	„Matkovics“	20—30
Liverpool	„Tarifa“ (Canard Line)	„Tarifa“ (Canard Line)	20—30
Fiume	Barcelona, Rouen	„Tibor“	1—10
„London“	„Madrid“	„Madrid“	1—10
„Bordeaux“	„Jókai“	„Jókai“	1—10
„Rouen“	„Jókai“	„Jókai“	5—15
„Liverpool“	„Saragossa“ (Canard Line)	„Saragossa“ (Canard Line)	5—15
„Antwerpen“	„Stefania“	„Stefania“	5—15
„Hull, Newcastle o/T“	„Chicago“	„Chicago“	15—25
„Glasgow“	„Zichy“	„Zichy“	20—30
„Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro, Santos“	„Zichy“	„Zichy“	20—30
„Liverpool“	„Atlas“ (Canard-Line)	„Atlas“ (Canard-Line)	20—30
„London“	„Durham“	„Durham“	20—30
„New-York“	„California“	„California“	25, VI—5/VII

A már életbe léptetett vagy még alkalmazandó vesztigári intézkedések következtében töntrénhető járat elmaradásért, vagy a fentemlített gőzösök későbbi indulásáért a társaság felelőséget nem vállal.

FIUME, 1889. május hóban.

Cementwären-Fabrik

A. K. K. K.

Aelteste, erste und grösste

Permooser Portland-Cement, Kalksteinhydrat, Kalk, Schottwäner Sintercement, Schottwäner Alabaster-Gyps, Cement-Pflasterungs-Platten, für Einbauten, Küchen, Vestibüles, Gänge etc.

Marmor-Mosaik-Platten für Vestibüles, Gänge, Küchen etc. etc. ebenso

Eingelegte Marmor-Mosaik-Platten, Betonbrungen, feinst geschliffen und auch polirt, Stahlentwungen, Canarini em, Pissot-Entwungen, Brunn en entwungen, etc. etc.

JOS. NEUMÜLLER & C. M. P.

WIEN, Wieden, Wientstrasse 3.

Preisliste gratis und franco!

BATTARA P. kö- és könyomdója.